

OPINIA NAUKOWA
O PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO – KWESTIA ODDZIAŁYWANIA
PLANOWANEJ ODKRYWKI WĘGLA BRUNATNEGO „GUBIN”
NA JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Niniejsza Opinia dotyczy *Prognozy oddziaływania na środowisko do projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wraz z planami zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra i Gorzów Wlkp* autorstwa firmy Budplan sp. z o.o., opublikowanej w kwietniu 2017 r. na stronie internetowej http://www.bip.lubuskie.pl/492/Plan_Zagospodarowania_Przestrzennego_Wojewodztwa_Lubuskiego_2014-2017/, zwanej dalej *Prognozą PZPWL* – w odniesieniu do zawartego w niej opisu oddziaływania planowanej odkrywki węgla brunatnego Gubin (złóże Gubin 2, wydodrębnione ze złóż Gubin i Gubin 1) na Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP).

Opis tego oddziaływania w *Prognozie PZPWL* znajduje się w rozdziale I *Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego*, podrozdział VI *Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko realizacji projektu planu, w tym oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów*, punkt 2 *Przewidywane znaczące oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska, w tym na obszary Natura 2000*, podpunkt 2.4 *Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne*.

Przy sporządzaniu Opinii autor wykorzystał posiadaną wiedzę naukową jako chemik (w tym o składzie fizykochemicznym wód powierzchniowych oraz ścieków z odkrywek węgla brunatnego i elektrowni węglowych) i przyrodniczą (jest wieloletnim członkiem i działaczem Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, otrzymał honorową odznakę 25 lat w PTTK), jak również rozległe doświadczenie krajoznawcze odnośnie rzek i jezior Polski (jest posiadaczem *Dużej Złotej Odznaki Kajakowej*, udokumentował spływy kajakowe rzekami nizinnymi na długości ok. 5000 km), w tym województwa lubuskiego. Wszystkie zdjęcia zostały wykonane własnoręcznie przez autora w latach 2012-17.

Z Prognozy PZPWL wynika, że realizacja przedsięwzięcia, tj. budowa odkrywki Gubin, będzie miała negatywny wpływ na wody powierzchniowe dwojakiego rodzaju – w związku z oddziaływaniem lejów depresji i zrzutem ścieków kopalnianych:

„Eksploatacja złóż węgla brunatnego wiąże się z tworzeniem odkrywek o dużej powierzchni i głębokości, odwadnianiem złożeń i tworzeniem lejów depresji, zmniejszaniem przepływów w rzekach i osuszaniem terenów podmokłych. W Raporcie o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięcia eksploatacja odkrywkowa złoża węgla brunatnego Gubin określono m.in. wpływ eksploatacji na warunki hydrogeologiczne oraz na wody powierzchniowe. (...) Stwierdzono ponadto znacząco negatywne oddziaływanie odwodnienia na wody powierzchniowe – mniejsze ciekły i rowy znajdujące się w pobliżu odkrywki wyschną całkowicie, natomiast większe, m.in. Nysa Łużycka i Lubsza, które mają zasilanie spoza obszaru leja depresji, zmieniają charakter z drenującego na zasilający. Będzie to oddziaływanie lokalne – wody ujmowane systemem odwadniającym kopalni będą zwracane do rzek w celu rekompensowania strat. W odniesieniu do jakości wód powierzchniowych wykonano analizę zmian chemizmu wód, które mogą wynikać ze zmian stosunków wodnych w zasięgu oddziaływania planowanej inwestycji oraz z wielkości i jakości wód kopalnianych zrzucanych do odbiorników. Prognozy wskazały podniesienie stężeń zanieczyszczeń w Nysie Łużyckiej i Lubszy, jednak w całym okresie eksploatacji nie wpłyną one bezpośrednio na zagrożenie przekroczenia stanu dobrego wód.” (str. 182).

W ujęciu ogólnym opis ten jest słuszny, w ujęciu szczegółowym – dyskusyjny, gdyż we wspomnianym *Raporcie o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięcia eksploatacja odkrywkowa złoża węgla brunatnego Gubin* (zwany dalej: *Raport środowiskowy odkrywki Gubin*) znalazły się liczne błędy i braki, uniemożliwiające lub utrudniające poprawną ocenę oddziaływania odkrywki Gubin na wody powierzchniowe. Przykładowo, w dokumencie tym pominięto zrzuty do Nysy Łużyckiej i Lubszy szeregu metali ciężkich, zwykle występujących w wodach podziemnych mających kontakt ze złożami węgla brunatnego (arsen As, kadm Cd, chrom Cr, miedź Cu, rtęć Hg, nikiel Ni, ołów Pb, cynk Zn); z kolei w zestawieniu tabelarycznym *Udział rzek w zasilaniu systemu odwodnienia kopalni Gubin* nie wymieniono niektórych rzek regionu (Pstrąg, Ładzica, Dopływ z Koperna, Mała Młynówka i Ilna), mimo że, jak to wynika z tekstu tegoż *Raportu środowiskowego odkrywki Gubin* i załączonych do niego map przedstawiających wyniki modelowania rozwoju lejów depresji, znajdują się one w czwartorzędowym leju depresji i będą na jego rzecz tracić wodę – na dodatek w stopniu nieraz większym niż część cieków, które w owym zestawieniu tabelarycznym się znalazły.

Abstrahując jednak od kwestii wiarygodności i rzetelności *Raportu środowiskowego odkrywki Gubin* (nie jest to przedmiotem niniejszej Opinii), należy podkreślić, że zdecydowanie bardziej szczegółowo negatywny wpływ kopalni odkrywkowych węgla brunatnego w ogólności, a planowanej odkrywki Gubin w szczególności, w tym na wody powierzchniowe oraz związane z nimi siedliska przyrodnicze i obszary Natura 2000, opisano w *Prognozie oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* (Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Warszawa, czerwiec 2015 r.; zwana dalej *Prognozą PGW Odry 2016*):

„Kopalnie. W tej grupie inwestycyjnej planowane są inwestycje z zakresu budowy kopalń odkrywkowych i głębinowych. Inwestycje takie charakteryzują się silnie negatywnym wpływem na stan środowiska naturalnego. Jest to związane ze zniszczeniem lub przekształceniem środowiska naturalnego (przesuszenie siedlisk, degradacja środowiska, zasolenie gleby, wód itp.). Te negatywne oddziaływania związane są nie tylko z etapem realizacji inwestycji, ale również z tego, że większość z nich jest długoterminowa. Również zasięg oddziaływania negatywnego często wykracza poza bezpośrednie sąsiedztwo obszaru przyrodniczo cennego z obszarem realizacji inwestycji (np. leje depresyjne).” (str. 143);

„Inną inwestycją jest „Budowa kopalni odkrywkowej złoża węgla brunatnego Gubin” (A_547_O). Realizacja tej inwestycji bardzo negatywnie wpłynie na stan środowiska naturalnego, prowadząc do bezpośredniej destrukcji obszaru, generując zanieczyszczenia oraz zmieniając warunki siedliskowe poprzez wytworzenie m.in. leja depresyjnego. Rejon inwestycji jest lokalizowany w pobliżu obszarów Natura 2000 PLH080052 Jezioro Brodzkie, PLH080039 Mierkowskie Wydmy, PLH080060 Uroczysko Borów Zasieckich, Parku Krajobrazowego Łuk Mużakowa. (...) W związku z istotnie negatywnym wpływem tej inwestycji na chronione siedliska, z wysokim prawdopodobieństwem można stwierdzić, że możliwe jest wyginięcie cennych przyrodniczo gatunków zwierząt związanych z tymi siedliskami na obszarze pozostającym pod wpływem kopalni.” (str. 144);

„Inną inwestycją jest budowa kopalni odkrywkowej złoża węgla brunatnego "Gubin" (A_547_O). Celem inwestycji jest zapewnienie węgla brunatnego dla planowanej elektrowni oraz zapotrzebowania energetycznego kraju. Planowana kopalnia odkrywkowa bardzo negatywnie będzie wpływała na środowisko naturalne. Oprócz zniszczenia środowiska w miejscu powstania wyrobiska powstanie lej depresyjny, który będzie powodował przesuszanie siedlisk znajdujących się w sąsiedztwie inwestycji. Kopalnia będzie generowała hałas, powstaną hałdy mogące zawierać substancje toksyczne, które mogą być wyplukiwane do gleby po deszczach oraz może dojść do skażenia rzek zanieczyszczonymi wodami

pokopalnianymi. Ze względu na rozmiar inwestycji oraz jej położenie, wskazane jest wykonanie dokładnych ekspertyz, które określiłyby skalę negatywnego oddziaływania planowanej inwestycji na środowisko naturalne. Ze względu na położenie projektowanego wyrobiska w pobliżu obszarów Natura 2000 PLH080052 Jezioro Brodzkie, PLH080039 Mierkowskie Wydmy, PLH080060 Uroczysko Borów Zasięckich, Parku Krajobrazowego Łuk Mużakowa stan zachowania przyrody ulegnie pogorszeniu. Szczególnie w obrębie obszarów Natura 2000 PLH080052 oraz PLH080060 ochronie podlegają siedliska ściśle związane ze środowiskiem wodnym, jak: brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z Littorelletea, Isoëto-Nanojuncetea (3130), starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion (3150), naturalne dystroficzne zbiorniki wodne (3160), nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników Ranunculion fluitantis (3260), zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion) (6410), ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium) (6430), torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) (7110), torfowiska przejściowe i trzęsawiska (głównie z Scheuchzerio-Caricetea) (7140), obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku Rhynchosporion (7150), torfowiska nakredowe (Cladietum marisci, Caricetum buxbaumii, Schoenetum nigricantis) (7210), górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (7230), bory i lasy bagiennie (Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum i brzożowo-sosnowe bagiennie lasy borealne) (91D0), łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródliskowe) (91E0), łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum) (91F0) i inne. Realizacja inwestycji bardzo negatywnie odbije się na kondycji wymienionych siedlisk. Powstanie leja depresyjnego bezpośrednio będzie zagrażała egzystencji zbiorników wodnych, torfowisk, łągów i borów bagiennych a także może powodować obniżenie poziomu w rzekach i może prowadzić do przesuszenia siedlisk łąkowych, w wyniku, czego zmniejszą one areal występowania. Także wydostanie wód pokopalnianych do środowiska naturalnego może destrukcyjnie wpłynąć na siedliska o specyficznych uwarunkowaniach wodno-glebowych (np. torfowiska) oraz wodnych środowiskach charakteryzujących się niską trofią ekosystemu (np. 3160). Ze względu na mozaikę siedlisk na opisywanym obszarze do projektu budowy kopalni odkrywkowej konieczne będzie wykonanie pełniej analizy siedlisk oraz gatunków chronionych oraz określenie negatywnego wpływu na chronione komponenty środowiska naturalnego.” (str. 169-170);

„Grupą inwestycji mogąca znacząco oddziaływać na środowisko w tym zwłaszcza na wody powierzchniowe są kopalnie, zarówno odkrywkowe, jak i głębinowe. Zagrożeń dla wód powierzchniowych wynikających z budowy i eksploatacji tych obiektów jest bardzo wiele. Do najważniejszych należy zaliczyć zanieczyszczenie wód, poziom zanieczyszczeń zależy od skali inwestycji, głębokości (mineralizacja wód wzrasta razem z głębokością prowadzonej eksploatacji), składu chemicznego oraz specyfiki basenu węglowego. Wody kopalniane najczęściej zanieczyszczone są azotem amonowym, sodem, żelazem, potasem, chlorkami siarczanami, barem, borem, posiadają również znacząco różny od wód powierzchniowych odczyn. Wiele z tych związków przekracza dopuszczalne wartości kilkukrotnie sól, chlorki zaś bar nawet od kilkuset do tysiąca razy. W przypadku znacznych odwodnień czy zrzutów wód zanieczyszczonych do wód powierzchniowych dochodzić może do sytuacji kiedy normy monitoringowe są przekraczane, skutkować to będzie nieosiągnięciem dobrego stanu wód. Oddziaływanie to ma największy wpływ w punktach zrzutu, w odcinkach cieków położonych poniżej problem ten stopniowo się zmniejsza. Wody słone zrucane mogą być bezpośrednio bądź poprzez zbiorniki pełniące funkcje osadników. Skala oddziaływań dodatkowo jest większa w przypadku zrzutów do wód stojących jak jeziora bądź jezior przepływowych. Spośród negatywnych oddziaływań na ekosystemy wodne powodowanych przez zrzut wód z odwodnieni kopalni należy wymienić niszczenie mikroorganizmów, biorących udział w naturalnym procesie oczyszczania wód, zmiany odczynu pH wód (najczęściej dochodzi do zakwaszania), lokalne zmiany temperatury, zwiększenie poziomu zawiesiny w wodach która ma znaczący wpływ na rozpuszczalność tlenu w wodzie. Kolejnym czynnikiem negatywnie wpływającym na ekosystemy wodne jest zasolenie wód kopalnianych powodujące u wielu organizmów wodnych zmiany fizjologiczne i morfologiczne. Pośrednio zrzut słonych wód dolowych może prowadzić do całkowitego przekształcenia środowiska lub w skrajnych przypadkach ogólnej degradacji organizmów wodnych i ekosystemów. Znacząco negatywnie na stan wód powierzchniowych i gruntowych wpływać będą procesy zachodzące w obrębie leja depresji w przypadku kopalni odkrywkowych. Procesy te mogą powodować przemieszczanie się wód z jednej części obszaru do innej m.in. przez system odwodnień i zrzuty wypompowanych wód. W takich przypadkach dojść może nawet do wzrostu odpływu wód rzecznych. Uwarunkowane jest to przede wszystkim ukształtowaniem geologicznym terenu i w zależności od układów geologicznych np. przy nieprzepuszczalnych utworach nie będzie wpływać w ogóle na przemieszczanie się wód. Zjawisko to może być potęgowane zwłaszcza w okresach suszy hydrologicznej. Wahania wód powierzchniowych i gruntowych zdecydowanie w sposób znacząco negatywny będzie wpływało na zbiorniki wodne, zwłaszcza

o niedużych powierzchniach niemające połączeń z wodami płynącymi. W okresach suszy hydrologicznej zbiorniki te będą narażone na znaczne wahania lustra wody a nawet na okresowe wysychanie. Część oddziaływań kopalni można minimalizować m.in. poprzez stosowanie zbiorników osadowych przed zrzutem wód kopalnianych czy stosowanie ekranów filtracyjnych w celu ograniczenia oddziaływania leja depresyjnego. W tym drugim przypadku wymagana jest jednak szczegółowa analiza i modelowanie wpływu leja oraz wybór optymalnego rozmieszczenia ekranów przeciwfiltracyjnych, aby można było maksymalnie ograniczyć odpływ z terenów szczególnie narażonych.” (str. 265-266);

„Inwestycja „Budowa kopalni odkrywkowej złoża węgla brunatnego "Gubin" (A_547_O) (...) może znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko w tym zwłaszcza na wody powierzchniowe oraz ich stan. Celem inwestycji jest eksploatacja węgla brunatnego ze złoża Gubin na potrzeby zapewnienia dostaw do planowanej elektrowni. Wydobywanie węgla planowane jest metodą odkrywkową, inwestor zakłada, iż odwodnienie będzie prowadzone systemem studziennym. Inwestycja zlokalizowana jest przy granicy z Republiką Federalną Niemiec, od północy graniczy z Nysą Łużycką od strony południowej m.in. z jeziorem Brodzkim i jeziorem Suchodół, przez obydwa te jeziora przepływają cieki należące do JCWP rzecznej Werdawa z jeziorem Brodzkim. Rzeka Werdawa w celu realizacji tej inwestycji musi zostać przełożona, gdyż przebiega bezpośrednio przez planowaną odkrywkę. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na oddziaływanie tej inwestycji jest kumulowanie się lejów depresyjnych z lejem depresyjnym istniejącej już kopalni Jänschwalde. W prognozie dotyczącej zmian hydrogeologicznych spowodowanych odwodnieniem projektowanej kopalni węgla brunatnego Gubin opisano zmiany w systemie wód powierzchniowych do których może dojść w przypadku realizacji tej inwestycji. Prognozowane oddziaływanie odwodnienia na wody powierzchniowe będzie znaczące. Jest to związane z faktem występowania w podłożu znajdujących się w zasięgu leja depresji cieków, utworów bardzo dobrze przepuszczalnych. Dlatego też cieki te, obecnie drenujące przypowierzchniowy poziom wodonośny, zmienią swoją funkcję na zasilanie. Mniejsze cieki i rowy znajdujące się w pobliżu odkrywki wyschną całkowicie, a większe posiadające zasilanie poza lejem depresji będą zasilać poziom wodonośny i tym samym lej depresji. Maksymalny odpływ wód z rzeki Nysy Łużyckiej przypadnie na rok 2030 i wyniesie 79,6 m³/min. Będzie to ilość wody, która zasili zarówno lej depresji kopalni Jänschwalde, jak i kopalni "Gubin". Już w roku 2022 zasilanie to wyniesie 47,7 m³/min. I będzie w dużej mierze spowodowane systemem odwodnienia kopalni niemieckiej. Nawet ta obliczona maksymalna ilość odpływającej z rzeki wody nie stanowi zagrożenia dla jej przepływów. W stanach średnich niskich przepływ ten wyniesie 586,8

m³/min. Tak więc, maksymalna obliczona wielkość odpływu wód z koryta, stanowić będzie ok. 13,5% tego przepływu. Drugą rzeką zasilającą w znaczny sposób lej depresji kopalni "Gubin" jest Lubsza. Maksimum zasilania przypadnie wg obliczeń na rok 2045 i wyniesie 26,2 m³/min. Stanowić to będzie 12% jej przepływu średniego i 77% przepływu średniego niskiego. Oznacza to, że przez większą część roku nie będą występowały również i dla tej rzeki zagrożenia dla utraty przepływu. Należałoby jednak wykonać badania hydrologiczne mające na celu ustalenie wielkości przepływu nienaruszalnego dla tej rzeki, ponieważ w stanach niskich istnieje realne zagrożenie zmniejszenia wielkości jej przepływu poniżej stanu dopuszczalnego. Dodać należy, że rzeka Wodra musi zostać przełożona poza obręb odkrywki. Poza wpływem określonym w powyżej przytoczonej prognozie należy się również spodziewać negatywnego oddziaływania zrzutu wód dołowych do rzeki Lubsza, który może znacząco negatywnie wpłynąć na stan jej wód oraz organizmy zasiedlające ciek.” (str. 266-267);

Autorzy Prognozy PGW Odry 2016 podkreślili zarazem korzyści środowiskowe, w tym w odniesieniu do wód powierzchniowych oraz związanych z nimi siedlisk przyrodniczych i obszarów Natura 2000, wynikające z nierealizowania projektów budowy nowych kopalni odkrywkowych węgla brunatnego, w tym w szczególności odkrywki Gubin: „Odstępstwo od realizacji tego zadania może uchronić przed degradacją występujące w pobliżu cenne siedliska przyrodnicze, takie jak: brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea*, *Isoëto-Nanojuncetea* (3130), starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* (3150), naturalne dystroficzne zbiorniki wodne (3160), nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis* (3260), zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) (6410), ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) (6430), torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) (7110), torfowiska przejściowe i trzęsawiska (głównie z *Scheuchzerio-Caricetea*) (7140), obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion* (7150), torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*) (7210), górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (7230), bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne) (91D0), łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe) (91E0), łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) (91F0). (...) Dlatego niepodjęcie realizacji tej inwestycji będzie korzystniejsze z punktu widzenia zachowania środowiska naturalnego.” (str. 143-144);

„Brak realizacji obiektów takich jak kopalnie, zarówno głębinowe, jak i odkrywkowe nie spowoduje zmian w obrębie wód powierzchniowych. Brak realizacji tych obiektów nie będzie powodował pogorszenia jakości wód, który nastąpiłby w skutek potencjalnego zrzutu wód dołowych z odwodnieni do cieków czy jezior. Wody dołowe są zazwyczaj silnie zanieczyszczone związkami azotu, sodu, chlorkami i siarczanami. Powodują silne zmiany jakości i stanu wód, wpływają negatywnie na elementy biologiczne wód oraz wpływają na stan chemiczny i fizykochemiczne właściwości wody. Odstąpienie od realizacji nie wpłynie również negatywnie na wody powierzchniowe przez odwodnienie i powstanie leja depresji, mogącego powodować znaczne przemieszczanie się wód, również z cieków i zbiorników wodnych. Często w ramach budowy kopalni wymagane jest przełożenie cieku. Jest to znaczna ingerencja powodująca szereg negatywnych oddziaływań w stosunku do sieci hydrograficznej. Często określenie zmian mogących wystąpić w wyniku takiego działania jest trudne do przewidzenia. Działanie to może prowadzić do zmian nie tylko w wodach powierzchniowych, ale również gruntowych i podziemnych.” (str. 203);

„W przypadku zaniechania realizacji inwestycji Budowa kopalni odkrywkowej złoża węgla brunatnego "Gubin" (A_547_O), nie dojdzie do zanieczyszczeń wód powierzchniowych oraz nie powstanie lej depresji mogący oddziaływać na rzekę Nysę Łużycką i m.in. jezioro Brodzkie. Nie dojdzie również do przełożenia cieku stanowiącego JCWP rzeczną „Werdawa z Jeziorom Brodzkim”. Należy więc przyjąć, że niepodjęcie prac w ramach planowanej inwestycji nie przyczyni się do silnych zmian w wodach powierzchniowych, gruntowych i podziemnych wynikających z realizacji przedmiotowego zadania.” (str. 203).

Z kolei autorzy *Prognozy PZPWL*, powołujący się na *Prognozę PGW Odry 2016*, wymienili JCWP, dla których budowa i eksploatacja odkrywki Gubin może spowodować nieosiągnięcie dobrego stanu wód, tj. niezrealizowanie celu środowiskowego (str. 182-183).

- a) JCWP Nysa Łużycka od Chwaliszówki do Lubszy PLRW600019174799
- b) JCWP Lubsza od Pstrąga do Nysy Łużyckiej PLRW600019174899
- c) JCWP Lubsza od Uklejnej do Pstrąga PLRW600019174871
- d) JCWP Werdawa z jez. Brodzkim PLRW600017174789
- e) JCWP Jezioro Brodzkie PLLW10060 (obecna nazwa JCWP Jezioro Brody)
- f) JCWP Dopływ spod Koperna PLRW600017174874
- g) JCWP Ładzica PLRW600017174778
- h) JCWP Ilna PLRW600017174774
- i) JCWP Pstrąg PLRW6000171748729
- j) JCWP Tymnica PLRW600017174869

k) JCWP *Welnica* PLRW600017174892

l) JCWP *Golec* PLRW600017174889

Rzeczywiście, dla powyższych rzek i jezior planowana odkrywka Gubin będzie generować negatywne oddziaływania o różnym charakterze i intensywności, mogące skutkować pogorszeniem stanu wód – w odniesieniu do stanu/potencjału ekologicznego (w klasie elementów biologicznych, hydromorfologicznych i/lub fizykochemicznych) oraz stanu chemicznego – za pośrednictwem lejów depresji, zrzutu ścieków kopalnianych i przekształceń hydrograficzno-hydromorfologicznych.

W mojej ocenie jednak do wykazu powyższego należy dodać, przynajmniej wstępnie:

m) *Nysa Łużycka od Lubszy do Odry* PLRW600019174999

n) *Odra od Nysy Łużyckiej do Warty* PLRW60002117999

które zgodnie z *Raportem środowiskowym odkrywki Gubin* będą odbiornikami pośrednimi ścieków kopalnianych zrzucanych do Nysy Łużyckiej powyżej ujścia Lubszy oraz do Lubszy – oba strumienie ścieków, po wymieszaniu z wodami odbiorników bezpośrednich, połączą się ze sobą u ujścia Lubszy do Nysy Łużyckiej i dotrą w ten sposób do odcinka Nysy Łużyckiej między Lubszą a Odrą, a w dalszej kolejności do Odry między Nysą Łużycką i Wartą. Zjawisko to dotyczy naturalnie również dalszych odcinków Odry, położonych poniżej Warty, ale ze względu na znaczną odległość i wysokie przepływy Odry po przyjęciu wód Warty ewentualny wpływ na stan kolejnych JCWP można pominąć.

Ponadto, uwzględnić należy oddziaływanie przyszłej elektrowni Gubin, która będzie współpracować z planowaną odkrywką Gubin i zapewne pobierać wodę z Nysy Łużyckiej (na odcinku powyżej ujścia Lubszy) oraz również zrzucać do niej ścieki.

Generalnie, można zidentyfikować 5 przyszłych rodzajów oddziaływań ze strony odkrywki Gubin i elektrowni Gubin, które mogą mieć negatywny wpływ (o różnym stopniu intensywności) na stan/potencjał ekologiczny i stan chemiczny poszczególnych JCWP:

- utrata wody do leja depresji: wpływ na elementy biologiczne stanu/potencjału ekologicznego;
- zrzut ścieków z odkrywki: wpływ na elementy biologiczne i fizykochemiczne stanu/potencjału ekologicznego oraz na stan chemiczny;
- pobór wody dla elektrowni: wpływ na elementy biologiczne stanu/potencjału ekologicznego;
- zrzut ścieków z elektrowni: wpływ na elementy biologiczne i fizykochemiczne stanu/potencjału ekologicznego oraz na stan chemiczny;

- przekształcenia hydrograficzno-hydromorfologiczne związane z budową wyrobiska i zwałowiska zewnętrznego: wpływ na elementy biologiczne i hydromorfologiczne stanu/potencjału ekologicznego (zaś niekiedy wprost na istnienie danej JCWP).

Autorski opis JCWP (a-n), wraz z ich ogólną charakterystyką oraz przedstawieniem przyszłych oddziaływań odkrywki Gubin i elektrowni Gubin (przy założeniu sposobów i kierunków oddziaływania wynikających z *Raportu środowiskowego odkrywki Gubin*), jak również oszacowanie możliwego wpływu na stan danej JCWP, zamieszczono poniżej.

W opisie tym uwzględniono następujące dokumenty źródłowe:

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry z 2011 r. (Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Warszawa 2011) – zatwierdzony *Uchwałą Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2011 r.* (M.P. z 2011 r. poz. 451), zwany dalej *PGW Odry 2011*;

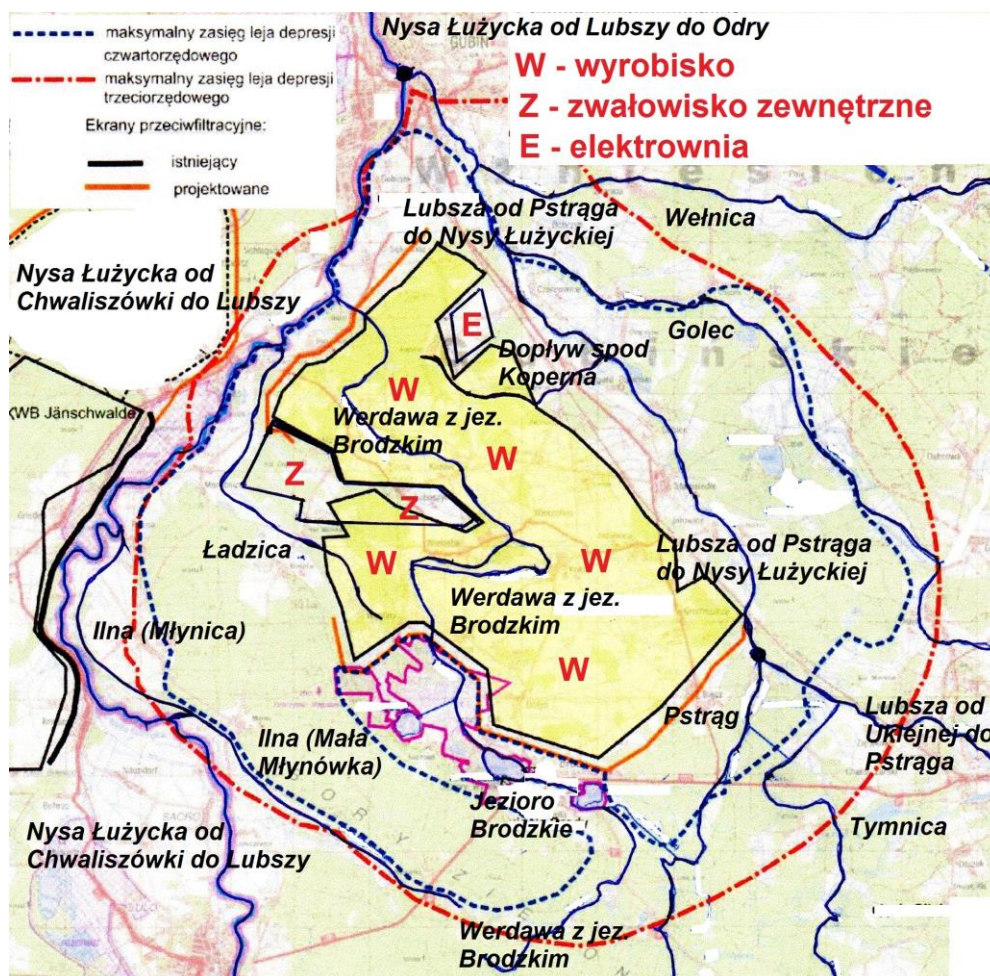
Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry z 2016 r. – *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r.* (Dz. Ust. 2016, poz. 1967), stanowiący aktualizację *PGW Odry 2011* i zwany dalej *PGW Odry 2016*;

Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych na obszarze województwa lubuskiego za 2015 r. z uwzględnieniem dziedziczenia ocen z lat 2010-2014 (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze, Zielona Góra 2017), zwana dalej *Ocena stanu JCWP rzecznych 2015*;

Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych na obszarze województwa lubuskiego badanych w 2015 r. z uwzględnieniem dziedziczenia ocen z lat 2010-2014 (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze, Zielona Góra 2016), zwana dalej *Ocena stanu JCWP jeziornych 2015*.

Przy dyskusji możliwego wpływu przedsięwzięcia na stan danej JCWP w niniejszej Opinii oparto się na Rys. 99 *Maksymalny zasięg lejów depresji spowodowanych odwodnieniem złoża Gubin* (w czwartorzędzie określony depresją 0,5 m, w trzeciorzędzie depresją 1,0 m) w tomie I *Raportu środowiskowego odkrywki Gubin*, przedstawiającym prognozowane zasięgi czwarto- i trzeciorzędowego leja depresji na tle wyrobiska odkrywki (bez zwałowiska zewnętrznego) oraz sieci hydrograficznej (niestety, niekompletnej).

W oparciu o podkład wspomnianego Rys. 99 w ramach niniejszej Opinii sporządzono mapkę, na której uzupełniono sieć hydrograficzną, zaznaczając przebieg i nazwy wszystkich rzek i jezior tworzących diskutowane JCWP (z wyjątkiem JCWP *Odra od Nysy Łużyckiej do Warty*, która znajduje się poza zasięgiem mapki); ponadto dorysowano planowane zwałowisko zewnętrzne w Luboszczech i elektrownię Gubin w Kopernie, jak również usunięto mniej znaczące ciekły nie stanowiące samodzielnych JCWP.

Układ hydrograficzny wód zaznaczonych na powyższej mapce jest następujący:

Nysa Łużycka (ciek II rzędu) uchodzi do Odry (ciek I rzędu) k. wsi Kosarzyn obejmując m.in.

JCWP *Nysa Łużycka od Chwaliszówki do Lubszy* i JCWP *Nysa Łużycka od Lubszy do Odry*;

Lubsza (ciek III rzędu) uchodzi do Nysy Łużyckiej w mieście Gubin, obejmując m.in. JCWP *Lubsza od Uklejnej do Pstrąga* i JCWP *Lubsza od Pstrąga do Nysy Łużyckiej*;

Werdawa (ciek III rzędu) uchodzi do Nysy Łużyckiej k. wsi Sękowice, obejmując JCWP *Werdawa z jez. Brodzkim* i JCWP *Jeziro Brody*;

Jeziro Brodzkie (jez. przepływowe w ciągu rz. Werdawy) stanowi JCWP *Jeziro Brody*;

Dopływ spod Koperna (ciek IV rzędu) uchodzi do Lubszy k. wsi Stargard Gubiński;

Ładzica (ciek III rzędu) uchodzi do Nysy Łużyckiej k. wsi Polanowice;

Ilna (ciek III rzędu) uchodzi do Nysy Łużyckiej k. wsi Późna (w górnym biegu: Mała Młynówka, w dolnym: Młynica; bifurkuje do Nysy Łużyckiej k. wsi Mielno);

Pstrąg (ciek IV rzędu) uchodzi do Lubszy k. wsi Biecz;

Tymnica (ciek IV rzędu) uchodzi do Lubszy k. wsi Ziębikowo;

Wełnica (ciek IV rzędu) uchodzi do Lubszy k. wsi Żenichów;

Golec (ciek IV rzędu) uchodzi do Lubszy k. wsi Czarnowice.

a) *Nysa Łużycka od Chwaliszówki do Lubszy* (PLRW600019174799), naturalna część wód, rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta (*PGW Odry 2011, PGW Odry 2016*):

2011: stan JCWP zły, cel środowiskowy niezagrożony (*PGW Odry 2011*);

2016: stan JCWP dobry, cel środowiskowy (utrzymanie dobrego stanu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego) zagrożony¹ (*PGW Odry 2016*);

2010-15: PPK *Nysa Łużycka powyżej Gubina* – stan ekologiczny umiarkowany (klasa elementów biologicznych III, klasa elementów hydromorfologicznych I, klasa elementów fizykochemicznych II/II), stan chemiczny poniżej dobrego, wymogi obszarów chronionych nie spełnione, stan JCWP zły (*Ocena stanu JCWP rzecznych 2015*).

Nysa Łużycka od Chwaliszówki do Lubszy (PLRW600019174799), okolice wsi Późna, lipiec 2016

Oddziaływanie odkrywki Gubin na JCWP: utrata wody do leja depresji, zrzut ścieków z odkrywki, pobór wody dla elektrowni, zrzut ścieków z elektrowni.

Możliwy wpływ oddziaływania odkrywki Gubin na stan JCWP: pogorszenie stanu ekologicznego (w klasie elementów biologicznych i/lub fizykochemicznych), pogorszenie stanu chemicznego, w efekcie pogorszenie stanu JCWP do złego (również po 2027 r.).

---

¹ Termin osiągnięcia celu środowiskowego: 2027. Powód odstępstwa: brak możliwości technicznych. Wdrożenie skutecznych i efektywnych działań naprawczych wymaga szczegółowego rozpoznania wpływu zidentyfikowanej presji i możliwości jej redukcji. W bieżącym cyklu planistycznym dokonano rozpoznania potrzeb w zakresie przywrócenia ciągłości morfologicznej w kontekście dobrego stanu ekologicznego JCWP. W programie działań zaplanowano działanie opracowanie wariantowej analizy sposobu udroźnienia budowli piętrzących na cieku Nysa Łużycka wraz ze wskazaniem wariantu do realizacji oraz opracowaniem dokumentacji projektowej

b) *Lubsza od Pstrąga do Nysy Łużyckiej* (PLRW600019174899), naturalna część wód, rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta (*PGW Odry 2011, PGW Odry 2016*):

2011: stan JCWP zły, cel środowiskowy niezagrożony (*PGW Odry 2011*);

2016: stan JCWP zły, cel środowiskowy (osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego) zagrożony² (*PGW Odry 2016*);

2010-15: PPK *Lubsza – ujście do Nysy Łużyckiej (m. Gubin)* – stan ekologiczny dobry (klasa elementów biologicznych II, klasa elementów hydromorfologicznych I, klasa elementów fizykochemicznych II/II), stan chemiczny dobry, wymogi obszarów chronionych spełnione, stan JCWP dobry (*Ocena stanu JCWP rzecznych 2015*).

Lubsza od Pstrąga do Nysy Łużyckiej (PLRW600019174899), okolice wsi *Gębice*, lipiec 2016

Cieki zasilające JCWP są częścią obszaru Natura 2000 *Mierkowskie Wydmy* PLH080039.

Oddziaływanie odkrywki Gubin na JCWP: utrata wody do leja depresji, zrzut ścieków z odkrywki.

Możliwy wpływ oddziaływania odkrywki Gubin na stan JCWP: pogorszenie stanu ekologicznego (w klasie elementów biologicznych i/lub fizykochemicznych), pogorszenie stanu chemicznego, w efekcie brak poprawy stanu JCWP do dobrego (również po 2027 r.).

---

² Termin osiągnięcia celu środowiskowego: 2027. Powód odstępstwa: brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja niska emisja i nierozpoznana presja. W programie działań zaplanowano działanie: weryfikacja programu ochrony środowiska dla gminy, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.

c) *Lubsza od Uklejnej do Pstrąga* (PLRW600019174871), naturalna część wód, rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta (*PGW Odry 2011, PGW Odry 2016*):

2011: stan JCWP zły, cel środowiskowy niezagrożony (*PGW Odry 2011*);

2016: stan JCWP zły, cel środowiskowy (osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego) zagrożony³ (*PGW Odry 2016*);

2010-15: PPK *Lubsza poniżej Lubska (m. Mierków)* – stan ekologiczny dobry (klasa elementów biologicznych II, klasa elementów hydromorfologicznych I, klasa elementów fizykochemicznych II/nieokreślona), stan chemiczny nieokreślony, wymogi obszarów chronionych spełnione, stan JCWP nieokreślony (*Ocena stanu JCWP rzecznych 2015*).

Lubsza od Uklejnej do Pstrąga (PLRW600019174871), okolice wsi Mierków, luty 2017

Cieki zasilające JCWP są częścią obszarów Natura 2000 *Mierkowskie Wydmy* PLH080039 i *Uroczyńska Borów Zasięckich* PLH080060.

Oddziaływanie odkrywki Gubin na JCWP: utrata wody do leja depresji.

Możliwy wpływ oddziaływania odkrywki Gubin na stan JCWP: pogorszenie stanu ekologicznego (w klasie elementów biologicznych), w efekcie brak poprawy stanu JCWP do dobrego (również po 2021 r.).

---

³ Termin osiągnięcia celu środowiskowego: 2021. Powód odstępstwa: brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programurenaturalizacji wód powierzchniowych.

d) *Werdawa z jez. Brodzkim* (PLRW600017174789), silnie zmieniona część wód, potok nizinny piaszczysty (*PGW Odry 2011, PGW Odry 2016*):

2011: stan JCWP dobry, cel środowiskowy niezagrożony (*PGW Odry 2011*);

2016: stan JCWP zły, cel środowiskowy (osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego) niezagrożony (*PGW Odry 2016*);

2010-15: PPK *Wodra (Werdawa) – ujście do Nysy Łużyckiej (na południe od m. Sękowice)* – potencjał ekologiczny dobry (klasa elementów biologicznych II, klasa elementów hydromorfologicznych I, klasa elementów fizykochemicznych II/nieokreślona), stan chemiczny nieokreślony, wymogi obszarów chronionych spełnione, stan JCWP nieokreślony (*Ocena stanu JCWP rzecznych 2015*).

Werdawa (PLRW600017174789), okolice wsi Kozów, lipiec 2016

Główna rzeka JCWP jest częścią obszaru Natura 2000 *Jeziora Brodzkie* PLH080052 oraz *Uroczyska Borów Zasięckich* PLH080060.

Oddziaływanie odkrywki Gubin na JCWP: bardzo duże zmiany hydrograficzne i hydromorfologiczne – przełożenie koryta rzeki na dolnym odcinku (poniżej jez. Brody, w tym likwidacja tzw. Starej Werdawy) poza krawędź wyrobiska przy użyciu metod mechanicznych, utrata wody do leja depresji na odcinkach środkowym i przełożonym dolnym (= znaczące negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000 *Jeziora Brodzkie*).

Możliwy wpływ oddziaływania odkrywki Gubin na stan JCWP: znaczne pogorszenie potencjału ekologicznego (w klasie elementów biologicznych i/lub hydromorfologicznych), w efekcie brak poprawy stanu JCWP do dobrego.

e) *Jezioro Brodzy (Brodzkie, Parkowe)* (PLLW10060), naturalna część wód, jezioro o wysokiej zawartości wapnia, o dużym wypływie zlewni, niestratyfikowane na Nizinie Środkowopolskiej (*PGW Odry 2011, PGW Odry 2016*):

2011: stan JCWP dobry, cel środowiskowy niezagrażony (*PGW Odry 2011*);

2016: stan JCWP zły, cel środowiskowy (osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego) zagrożony⁴ (*PGW Odry 2016*);

2010-15: stan ekologiczny zły (klasa elementów biologicznych V, klasa elementów fizykochemicznych III), stan chemiczny dobry, wymogi obszarów chronionych nie spełnione, stan JCWP zły (*Ocena stanu JCWP jeziornych 2015*).

Jezioro Brodzkie (PLLW10060), czerwiec 2012

Główne jezioro JCWP jest częścią obszaru Natura 2000 *Jeziora Brodzkie* PLH080052.

Oddziaływanie odkrywki Gubin na JCWP: utrata wody do leja depresji (= znaczące negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000 *Jeziora Brodzkie*)

Możliwy wpływ oddziaływania odkrywki Gubin na stan JCWP: pogorszenie stanu ekologicznego (w klasie elementów biologicznych), w efekcie brak poprawy stanu JCWP do dobrego (również po 2021 r.).

---

⁴ Termin osiągnięcia celu środowiskowego: 2021. Powód odstępstwa: brak możliwości technicznych. Odstępstwo z powodu konieczności ustanowienia obszaru ochronnego jeziora; ze względów organizacyjnych, ekonomicznych i społecznych ustanowienie obszaru ochronnego tego jeziora możliwe będzie dopiero w kolejnym cyklu wodnym

f) *Dopływ spod Koperna (PLRW600017174874)*, naturalna część wód, potok nizinny piaszczysty (*PGW Odry 2011, PGW Odry 2016*):

2011: stan zły, cel środowiskowy niezagrożony (*PGW Odry 2011*);

2016: stan zły, cel środowiskowy (osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego) zagrożony⁵ (*PGW Odry 2016*);

2010-15: nie badany (*Ocena stanu JCWP rzecznych 2015*)

Dopływ spod Koperna (PLRW600017174874), okolice wsi Stargard Gubiński, lipiec 2016

Oddziaływanie odkrywki Gubin na JCWP: bardzo duże zmiany hydrograficzne i hydromorfologiczne – fizyczna likwidacja górnego odcinka rzeki przy użyciu metod mechanicznych, utrata wody do leja depresji na odcinku dolnym.

Możliwy wpływ oddziaływania odkrywki Gubin na stan JCWP: zmiana statusu z naturalnej na silnie zmienioną część wód, znaczne pogorszenie stanu ekologicznego (w klasie elementów biologicznych i/lub hydromorfologicznych), w efekcie brak poprawy stanu JCWP do dobrego (również po 2021 r.); niewykluczona likwidacja JCWP.

---

⁵ Termin osiągnięcia celu środowiskowego: 2021. Powód odstępstwa: brak możliwości technicznych, dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działania mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.

g) Ładzica (PLRW600017174778), w przeszłości naturalna część wód (*PGW Odry 2011*), obecnie silnie zmieniona część wód (*PGW Odry 2016*), potok nizinny piaszczysty (*PGW Odry 2011, PGW Odry 2016*)

2011: stan zły, cel środowiskowy niezagrożony (*PGW Odry 2011*)

2016: stan dobry, cel środowiskowy (utrzymanie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego) niezagrożony (*PGW Odry 2016*)

2010-15: nie badany (*Ocena stanu JCWP rzecznych 2015*)

Ładzica (PLRW600017174778), okolice wsi Markosice, lipiec 2016

Oddziaływanie odkrywki Gubin na JCWP: utrata wody do leja depresji.

Możliwy wpływ oddziaływania odkrywki Gubin na stan JCWP: pogorszenie potencjału ekologicznego (w klasie elementów biologicznych), w efekcie pogorszenie stanu JCWP do złego.

h) *Ilna* (PLRW600017174774), silnie zmieniona część wód, potok nizinny piaszczysty (*PGW Odry 2011, PGW Odry 2016*)

2011: stan zły, cel środowiskowy niezagrażony (*PGW Odry 2011*)

2016: stan zły, cel środowiskowy (osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego) niezagrażony (*PGW Odry 2016*)

2010-15: PPK *Młynica – ujście do Nysy Łużyckiej (m. Późna)* – potencjał ekologiczny dobry (klasa elementów biologicznych II, klasa elementów hydromorfologicznych I, klasa elementów fizykochemicznych I/nieokreślona), stan chemiczny nieokreślony, brak wymogów obszarów chronionych, stan JCWP nieokreślony (*Ocena stanu JCWP rzecznych 2015*)

Ilna (dolna część PLRW600017174774), okolice wsi Późna, lipiec 2016

JCWP obejmuje rzeki Małą Młynówkę i Ilnę właściwą (zwaną też Młynicą), stanowiącą przedłużenie Małej Młynówki – jest to w istocie jeden ciek, który ponadto bifurkuje do Nysy Łużyckiej w punkcie przejścia Małej Młynówki w Młynicę.

Główna rzeka JCWP (w górnym fragmencie, tj. Mała Młynówka) jest częścią obszaru Natura 2000 *Uroczyska Borów Zasieckich* PLH080060.

Oddziaływanie odkrywki Gubin: utrata wody do leja depresji.

Możliwy wpływ oddziaływania odkrywki Gubin na stan JCWP: pogorszenie potencjału ekologicznego (w klasie elementów biologicznych), w efekcie brak poprawy stanu JCWP do dobrego.

i) *Pstrąg* (PLRW6000171748729), naturalna część wód, potok nizinny piaszczysty (*PGW Odry 2011, PGW Odry 2016*)

2011: stan dobry, cel środowiskowy niezagrażony (*PGW Odry 2011*)

2016: stan dobry, cel środowiskowy (utrzymanie dobrego stanu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego) niezagrażony (*PGW Odry 2016*)

2010-15: PPK *Pstrąg – ujście do Lubszy (drugi most na drodze Lubsko-Brody)* – stan ekologiczny umiarkowany (klasa elementów biologicznych III, klasa elementów hydromorfologicznych I, klasa elementów fizykochemicznych poniżej stanu dobrego/II), stan chemiczny dobry, wymogi obszarów chronionych nie spełnione, stan JCWP zły (*Ocena stanu JCWP rzecznych 2015*)

Pstrąg (PLRW6000171748729), okolice wsi Biecz, lipiec 2016

Główna rzeka JCWP jest częścią obszaru Natura 2000 *Uroczyska Borów Zasięckich* PLH080060.

Oddziaływanie odkrywki Gubin na JCWP: utrata wody do leja depresji.

Możliwy wpływ oddziaływania odkrywki Gubin na stan JCWP: pogorszenie stanu ekologicznego (w klasie elementów biologicznych), w efekcie pogorszenie stanu JCWP do złego.

j) *Tymnica* (PLRW600017174869), naturalna część wód, potok nizinny piaszczysty (*PGW Odry 2011, PGW Odry 2016*)

2011: stan dobry, cel środowiskowy niezagrożony (*PGW Odry 2011*)

2016: stan dobry, cel środowiskowy (utrzymanie dobrego stanu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego) niezagrożony (*PGW Odry 2016*)

2010-15: PPK *Tymnica – ujście do Lubszy (pierwszy most na drodze Lubsko-Brody)* – stan ekologiczny dobry (klasa elementów biologicznych II, klasa elementów hydromorfologicznych I, klasa elementów fizykochemicznych II/nieokreślona), stan chemiczny nieokreślony, brak wymogów obszarów chronionych, stan JCWP nieokreślony (*Ocena stanu JCWP rzecznych 2015*)

Tymnica (PLRW600017174869), okolice wsi Biecz, lipiec 2016

Główna rzeka JCWP jest częścią obszaru Natura 2000 *Uroczyska Borów Zasięckich* PLH080060.

Oddziaływanie odkrywki Gubin na JCWP: utrata wody do leja depresji.

Możliwy wpływ oddziaływania odkrywki Gubin na stan JCWP: pogorszenie stanu ekologicznego (w klasie elementów biologicznych), w efekcie pogorszenie stanu JCWP do złego.

k) *Welnica* (PLRW600017174892), silnie zmieniona część wód, potok nizinny piaszczysty (PGW *Odry* 2011, PGW *Odry* 2016)

2011: stan zły, cel środowiskowy niezagrożony (PGW *Odry* 2011)

2016: stan zły, cel środowiskowy (osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego) zagrożony⁶ (PGW *Odry* 2016)

2010-15: PPK *Welnica – m. Żenichów* – potencjał ekologiczny umiarkowany (klasa elementów biologicznych III, klasa elementów hydromorfologicznych I, klasa elementów fizykochemicznych poniżej potencjału dobrego/nieokreślona), stan chemiczny nieokreślony, wymogi obszarów chronionych nie spełnione, stan JCWP zły (*Ocena stanu JCWP rzecznych* 2015)

Welnica (PLRW600017174892), okolice wsi *Żenichów*, lipiec 2016

Oddziaływanie odkrywki Gubin: utrata wody do leja depresji.

Możliwy wpływ oddziaływania odkrywki Gubin na stan JCWP: pogorszenie potencjału ekologicznego (w klasie elementów biologicznych), w efekcie brak poprawy stanu JCWP do dobrego (również po 2027 r.).

---

⁶ Termin osiągnięcia celu środowiskowego: 2027. Powód odstępstwa: brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja komunalna. W programie działań zaplanowano działanie obejmujące przegląd pozwoleń wodnoprawnych (przegląd pozwoleń wodnoprawnych na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi przez użytkowników w zlewni JCWP z uwagi na zagrożenie osiągnięcia celów środowiskowych, zgodnie z art. 136 ust. 3 ustawy - Prawo wodne), mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia tego działania, następnie konkretnych działań naprawczych, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.

1) *Golec* (PLRW600017174889), silnie zmieniona część wód, potok nizinny piaszczysty (*PGW Odry 2011, PGW Odry 2016*)

2011: stan zły, cel środowiskowy niezagrożony (*PGW Odry 2011*)

2016: stan zły, cel środowiskowy (osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego) niezagrożony (*PGW Odry 2016*)

2010-15: PPK *Golec – m. Dobrzyń* – potencjał ekologiczny dobry (klasa elementów biologicznych II, klasa elementów hydromorfologicznych I, klasa elementów fizykochemicznych II/nieokreślona), stan chemiczny nieokreślony, brak wymogów obszarów chronionych, stan JCWP nieokreślony (*Ocena stanu JCWP rzecznych 2015*)

Golec (PLRW600017174889), okolice wsi *Chociejów*, lipiec 2016

Cieki zasilające JCWP są częścią obszaru Natura 2000 *Mierkowskie Wydmy* PLH080039

Oddziaływanie odkrywki Gubin na JCWP: utrata wody do leja depresji.

Możliwy wpływ oddziaływania odkrywki Gubin na stan JCWP: pogorszenie potencjału ekologicznego (w klasie elementów biologicznych), w efekcie brak poprawy stanu JCWP do dobrego.

m) *Nysa Łużycka od Lubszy do Odry (PLRW600019174999)*, naturalna część wód, rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta (*PGW Odry 2011, PGW Odry 2016*)

2011: stan zły, cel środowiskowy niezagrożony (*PGW Odry 2011*)

2016: stan zły, cel środowiskowy (osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego) niezagrożony (*PGW Odry 2016*)

2010-15: PPK *Nysa Łużycka poniżej Gubina* – stan ekologiczny dobry (klasa elementów biologicznych II, klasa elementów hydromorfologicznych I, klasa elementów fizykochemicznych II/II), stan chemiczny dobry, wymogi obszarów chronionych spełnione, stan JCWP dobry (*Ocena stanu JCWP rzecznych 2015*)

Nysa Łużycka od Lubszy do Odry (PLRW600019174999), okolice wsi Żytowań, luty 2017

Oddziaływanie odkrywki Gubin na JCWP: pośredni dopływ ścieków z odkrywki i elektrowni (za pośrednictwem Nysy powyżej Lubszy oraz Lubszy).

Możliwy wpływ oddziaływania odkrywki Gubin na stan JCWP: pogorszenie stanu ekologicznego (w klasie elementów biologicznych i fizykochemicznych), pogorszenie stanu chemicznego, w efekcie brak poprawy stanu JCWP do dobrego.

n) *Odra od Nysy Łużyckiej do Warty* (PLRW60002117999), silnie zmieniona część wód, wielka rzeka nizinna (*PGW Odry 2011, PGW Odry 2016*)

2011: stan zły, cel środowiskowy zagrożony (*PGW Odry 2011*)

2016: stan zły, cel środowiskowy (osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego) zagrożony⁷ (*PGW Odry 2016*)

2010-15: PPK *Odra – m. Kostrzyn* – potencjał ekologiczny umiarkowany (klasa elementów biologicznych III, klasa elementów hydromorfologicznych I, klasa elementów fizykochemicznych II/II), stan chemiczny dobry, wymogi obszarów chronionych nie spełnione, stan JCWP zły (*Ocena stanu JCWP rzecznych 2015*)

Odra od Nysy Łużyckiej do Warty (PLRW600019174999), okolice wsi Kłopot, luty 2017

Główna rzeka JCWP jest częścią obszarów Natura 2000 *Dolina Środkowej Odry* PLB080004, *Dolina Pliszki* PLH080011, *Łęgi Ślubickie* PLH080013, *Ujście Ilanki* PLH080015 i *Ujście Warty* PLC080001.

Oddziaływanie odkrywki Gubin na JCWP: pośredni dopływ ścieków z odkrywki i elektrowni (za pośrednictwem Nysy Łużyckiej).

Możliwy wpływ oddziaływania odkrywki Gubin na stan JCWP: pogorszenie potencjału ekologicznego (w klasie elementów biologicznych i fizykochemicznych), pogorszenie stanu chemicznego, w efekcie brak poprawy stanu JCWP do dobrego (również po 2027 r.).

---

⁷ Termin osiągnięcia celu środowiskowego: 2027. Powód odstępstwa: brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja niska emisja. W programie działań zaplanowano działanie: weryfikacja programu ochrony środowiska dla gminy, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia tego działania, następnie konkretnych działań naprawczych, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.

Z analizy danych o stanie JCWP (a)-(n), zawartych w powyższych dokumentach źródłowych wynika co następuje:

a) *PGW Odry 2016* i *Ocena stanu JCWP rzecznych 2015* podają sprzeczne informacje co do obecnego stanu JCWP *Nysa Łużycka od Chwaliszówki do Lubszy* (dobry *versus* zły) i jego zmiany w porównaniu z *PGW Odry 2011* (zły → dobry *versus* zły → zły), natomiast *PGW Odry 2016* w porównaniu z *PGW Odry 2011* wskazuje na wzrost ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (osiągnięcie stanu dobrego niezagrożone → utrzymanie stanu dobrego zagrożone); według *PGW Odry 2016* cel środowiskowy z 2011 r. mimo to został zgodnie z założeniem osiągnięty (osiągnięto dobry stan JCWP). Z *Oceny stanu JCWP rzecznych 2015* wynika zaś, że główną przyczyną jakoby złego stanu JCWP *Nysa Łużycka od Chwaliszówki do Lubszy* jest relatywnie niska klasa elementów biologicznych (III) stanu ekologicznego i stan chemiczny poniżej dobrego. Ponieważ wszystkie cztery oddziaływania odkrywki Gubin (znaczną utratę wody do czwartorzędowego leja depresji, zrzut ścieków z odkrywki, pobór wody dla elektrowni, zrzut ścieków z elektrowni) będą bardzo intensywne, a zarazem wywrą najbardziej negatywny wpływ właśnie na te dwa najsłabsze elementy stanu JCWP *Nysa Łużycka od Chwaliszówki do Lubszy*, może to uniemożliwić poprawę relatywnie niskiej klasy elementów biologicznych stanu ekologicznego i poprawę stanu chemicznego, co zrodzi dotatkowe, nie przewidziane w *PGW Odry 2016*, zagrożenie osiągnięcia celu środowiskowego.

b) *PGW Odry 2016* i *Ocena stanu JCWP rzecznych 2015* podają sprzeczne informacje co do obecnego stanu JCWP *Lubsza od Pstrąga do Nysy Łużyckiej* (zły *versus* dobry) i jego zmiany w porównaniu z *PGW Odry 2011* (zły → zły *versus* zły → dobry), natomiast *PGW Odry 2016* w porównaniu z *PGW Odry 2011* wskazuje na wzrost ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (osiągnięcie stanu dobrego niezagrożone → osiągnięcie stanu dobrego zagrożone); według *PGW Odry 2016* cel środowiskowy z 2011 r. faktycznie nie został wbrew założeniu osiągnięty (stan JCWP pozostał zły). Z *Oceny stanu JCWP rzecznych 2015* wynika zaś, że stan ekologiczny i stan chemiczny JCWP *Lubsza od Pstrąga do Nysy Łużyckiej* są jakoby dobre. Ponieważ oba oddziaływania odkrywki Gubin (znaczną utratę wody do czwartorzędowego leja depresji, zrzut ścieków z odkrywki) będą bardzo intensywne, mogą wywrzeć na tyle znaczny negatywny wpływ na JCWP *Lubsza od Pstrąga do Nysy Łużyckiej*, że obniżą relatywnie wysoką klasę elementów biologicznych (II) i/lub fizykochemicznych (II/II) stanu ekologicznego względnie pogorszą stan chemiczny, co zrodzi dotatkowe, nie przewidziane w *PGW Odry 2016*, zagrożenie osiągnięcia celu środowiskowego.

c) *PGW Odry 2016* określa obecny stan JCWP *Lubsza od Uklejnej do Pstrąga* jako zły, zaś w porównaniu z *PGW Odry 2011* wskazuje na utrzymanie tego stanu (zły → zły) oraz na wzrost ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (osiągnięcie stanu dobrego niezagrożone → osiągnięcie stanu dobrego zagrożone); według *PGW Odry 2016* cel środowiskowy z 2011 r. faktycznie nie został wbrew założeniu osiągnięty (stan JCWP pozostał zły). *Ocena stanu JCWP rzecznych 2015* nie określa obecnego stanu JCWP *Lubsza od Uklejnej do Pstrąga*, a jedynie stan ekologiczny (dobry). Jedyne oddziaływanie odkrywki Gubin (umiarkowana utrata wody do czwartorzędowego leja depresji) będzie średnio intensywne, ale może wywrzeć na tyle znaczny negatywny wpływ na JCWP *Lubsza od Uklejnej do Pstrąga*, że obniży relatywnie wysoką klasę elementów biologicznych (II) stanu ekologicznego, co zrodzi dotychczas, nie przewidziane w *PGW Odry 2016*, zagrożenie osiągnięcia celu środowiskowego.

d) *PGW Odry 2016* określa obecny stan JCWP *Werdawa z jez. Brodzkim* jako zły, zaś w porównaniu z *PGW Odry 2011* wskazuje na pogorszenie tego stanu (dobry → zły) oraz na stały brak ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (utrzymanie stanu dobrego niezagrożone → osiągnięcie stanu dobrego niezagrożone); według *PGW Odry 2016* cel środowiskowy z 2011 r. nie został jednak wbrew założeniu osiągnięty (stan JCWP pogorszył się do złego). *Ocena stanu JCWP rzecznych 2015* nie określa obecnego stanu JCWP *Werdawa z jez. Brodzkim*, a jedynie potencjał ekologiczny (dobry). Ponieważ oba oddziaływania odkrywki Gubin (bardzo duże zmiany hydrograficzne i hydromorfologiczne polegające na przełożeniu koryta rzeki na jej dolnym odcinku oraz znaczna utrata wody do czwartorzędowego leja depresji na odcinkach środkowym i przełożonym dolnym) będą bardzo intensywne, zapewne wywrą one na tyle znaczny negatywny wpływ na JCWP *Werdawa z jez. Brodzkim*, że obniżą relatywnie wysoką klasę elementów biologicznych (II) i bardzo wysoką klasę elementów hydromorfologicznych (I) potencjału ekologicznego, co zrodzi nie przewidziane w *PGW Odry 2016* zagrożenie osiągnięcia celu środowiskowego.

e) *PGW Odry 2016* i *Ocena stanu JCWP jeziornych 2015* podają zgodne informacje co do obecnego złego stanu JCWP *Jezioro Brody* i jego pogorszenia w porównaniu z *PGW Odry 2011* (dobry → zły), natomiast *PGW Odry 2016* w porównaniu z *PGW Odry 2011* wskazuje na wzrost ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (utrzymanie stanu dobrego niezagrożone → osiągnięcie stanu dobrego zagrożone); według *PGW Odry 2016* cel środowiskowy z 2011 r. faktycznie nie został wbrew założeniu osiągnięty (stan JCWP

pogorszył się do złego). Z *Oceny stanu JCWP jeziornych 2015* wynika zaś, że główną przyczyną złego stanu JCWP *Jezioro Brody* jest bardzo niska klasa elementów biologicznych (V) stanu ekologicznego. Ponieważ jedyne oddziaływanie odkrywki Gubin (znaczna utrata wody do czwartorzędowego leja depresji) będzie bardzo intensywne, a zarazem wywrze najbardziej negatywny wpływ właśnie na ten najniższy element stanu JCWP *Jezioro Brody*, może to uniemożliwić poprawę bardzo niskiej klasy elementów biologicznych stanu ekologicznego, co zrodzi dotatkowe, nie przewidziane w PGW Odry 2016, zagrożenie osiągnięcia celu środowiskowego.

f) *PGW Odry 2016* określa obecny stan JCWP *Dopływ spod Koperna* jako zły, zaś w porównaniu z *PGW Odry 2011* wskazuje na utrzymanie tego stanu (zły → zły) oraz na wzrost ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (osiągnięcie stanu dobrego niezagrożone → osiągnięcie stanu dobrego zagrożone); według *PGW Odry 2016* cel środowiskowy z 2011 r. faktycznie nie został wbrew założeniu osiągnięty (stan JCWP pozostał zły). *Ocena stanu JCWP rzecznych 2015* nie określa żadnego elementu obecnego stanu JCWP *Dopływ spod Koperna*, gdyż ciek ten nie był ostatnio badany; skoro jednak zgodnie z *PGW Odry 2016* stan JCWP jest zły, musi się to przekładać na co najwyżej umiarkowany stan ekologiczny. Ponieważ oba oddziaływania odkrywki Gubin (bardzo duże zmiany hydrograficzne i hydromorfologiczne polegające na fizycznej likwidacji koryta rzeki na górnym odcinku oraz znaczna utrata wody do czwartorzędowego leja depresji na odcinku dolnym) będą bardzo intensywne, zapewne wywrą na tyle znaczny negatywny wpływ na JCWP *Dopływ spod Koperna*, że obniżą istniejącą klasę elementów biologicznych i hydromorfologicznych stanu ekologicznego, co zrodzi dotatkowe, nie przewidziane w PGW Odry 2016, zagrożenie osiągnięcia celu środowiskowego. Skala przekształceń hydromorfologicznych będzie też prawdopodobnie skutkować zmianą statusu JCWP *Dopływ spod Koperna* z naturalnej na silnie zmienioną część wód, a może nawet likwidacją tej JCWP.

g) *PGW Odry 2016* określa obecny stan JCWP *Ładzica* jako dobry, zaś w porównaniu z *PGW Odry 2011* wskazuje na zmianę statusu (naturalna część wód → silnie zmieniona część wód) i poprawę stanu (zły → dobry) oraz na stały brak ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (osiągnięcie stanu dobrego niezagrożone → utrzymanie stanu dobrego niezagrożone); według *PGW Odry 2016* cel środowiskowy z 2011 r. faktycznie został zgodnie z założeniem osiągnięty (osiągnięto dobry stan JCWP). *Ocena stanu JCWP rzecznych 2015* nie określa żadnego elementu obecnego stanu JCWP *Ładzica*, gdyż ciek ten nie był ostatnio badany;

skoro jednak zgodnie z *PGW Odry 2016* stan JCWP jest dobry, musi się to przekładać na co najmniej dobry stan ekologiczny. Jedyne oddziaływanie odkrywki Gubin (umiarkowana utrata wody do czwartorzędowego leja depresji) będzie średnio intensywne, ale może wywrzeć na tyle znaczny negatywny wpływ na JCWP *Ładzica*, że obniży istniejącą klasę elementów biologicznych potencjału ekologicznego, co zrodzi nie przewidziane w *PGW Odry 2016* zagrożenie osiągnięcia celu środowiskowego.

h) *PGW Odry 2016* określa obecny stan JCWP *Ilna* jako zły, zaś w porównaniu z *PGW Odry 2011* wskazuje na utrzymanie tego stanu (zły → zły) oraz na stały brak ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (osiągnięcie stanu dobrego niezagrożone); według *PGW Odry 2016* cel środowiskowy z 2011 r. nie został jednak wbrew założeniu osiągnięty (stan JCWP pozostał zły). *Ocena stanu JCWP rzecznych 2015* nie określa obecnego stanu JCWP *Ilna*, a jedynie potencjał ekologiczny (dobry). Jedyne oddziaływanie odkrywki Gubin (umiarkowana utrata wody do czwartorzędowego leja depresji) będzie średnio intensywne, ale może wywrzeć na tyle znaczny negatywny wpływ na JCWP *Ilna*, że obniży relatywnie wysoką klasę elementów biologicznych (II) potencjału ekologicznego, co zrodzi nie przewidziane w *PGW Odry 2016* zagrożenie osiągnięcia celu środowiskowego.

i) *PGW Odry 2016* i *Ocena stanu JCWP rzecznych 2015* podają sprzeczne informacje co do obecnego stanu JCWP *Pstrąg* (dobry *versus* zły) i jego zmiany w porównaniu z *PGW Odry 2011* (dobry → dobry *versus* dobry → zły), natomiast *PGW Odry 2016* w porównaniu z *PGW Odry 2011* wskazuje na stały brak ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (utrzymanie stanu dobrego niezagrożone); według *PGW Odry 2016* cel środowiskowy z 2011 r. faktycznie został zgodnie z założeniem osiągnięty (stan JCWP pozostał dobry). Z *Oceny stanu JCWP rzecznych 2015* wynika zaś, że główną przyczyną jakoby złego stanu JCWP *Pstrąg* jest relatywnie niska klasa elementów biologicznych (III) stanu ekologicznego. Jedyne oddziaływanie odkrywki Gubin (umiarkowana utrata wody do czwartorzędowego leja depresji) będzie średnio intensywne, ale może wywrzeć na tyle znaczny negatywny wpływ na ten najsłabszy element stanu JCWP *Pstrąg*, że dodatkowo pogorszy relatywnie niską klasę elementów biologicznych stanu ekologicznego, co zrodzi nie przewidziane w *PGW Odry 2016* zagrożenie osiągnięcia celu środowiskowego.

j) *PGW Odry 2016* określa obecny stan JCWP *Tymnica* jako dobry, zaś w porównaniu z *PGW Odry 2011* wskazuje na utrzymanie tego stanu (dobry → dobry) oraz na stały brak ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (utrzymanie stanu dobrego niezagrożone); według *PGW Odry 2016* cel środowiskowy z 2011 r. faktycznie został zgodnie z założeniem osiągnięty (stan JCWP pozostał dobry). *Ocena stanu JCWP rzecznych 2015* nie określa obecnego stanu JCWP *Tymnica*, a jedynie stan ekologiczny (dobry). Jedyne oddziaływanie odkrywki Gubin (umiarkowana utrata wody do czwartorzędowego leja depresji) będzie średnio intensywne, ale może wyrzucić na tyle znaczny negatywny wpływ na JCWP *Tymnica*, że obniży relatywnie wysoką klasę elementów biologicznych (II) stanu ekologicznego, co zrodzi nie przewidziane w *PGW Odry 2016* zagrożenie osiągnięcia celu środowiskowego.

k) *PGW Odry 2016* i *Ocena stanu JCWP rzecznych 2015* podają zgodne informacje co do obecnego złego stanu JCWP *Welnica* i braku jego zmiany w porównaniu z *PGW Odry 2011* (zły → zły), natomiast *PGW Odry 2016* w porównaniu z *PGW Odry 2011* wskazuje na wzrost ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (osiągnięcie stanu dobrego niezagrożone → osiągnięcie stanu dobrego zagrożone); według *PGW Odry 2016* cel środowiskowy z 2011 r. faktycznie nie został wbrew założeniu osiągnięty (stan JCWP pozostał zły). Z *Oceny stanu JCWP rzecznych 2015* wynika zaś, że główną przyczyną złego stanu JCWP *Welnica* jest relatywnie niska klasa elementów biologicznych (III) potencjału ekologicznego. Jedyne oddziaływanie odkrywki Gubin (nieznaczna utrata wody do trzeciorzędowego leja depresji) będzie mało intensywne i wyrzuci na tyle nieznaczny negatywny wpływ na stan JCWP *Welnica*, że zapewne nie pogorszy potencjału ekologicznego i nie zrodzi dodatkowego, poza przewidzianym w *PGW Odry 2016*, zagrożenia osiągnięcia celu środowiskowego.

l) *PGW Odry 2016* określa obecny stan JCWP *Golec* jako zły, zaś w porównaniu z *PGW Odry 2011* wskazuje na utrzymanie tego stanu (zły → zły) oraz na stały brak ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (osiągnięcie stanu dobrego niezagrożone); według *PGW Odry 2016* cel środowiskowy z 2011 r. nie został jednak wbrew założeniu osiągnięty (stan JCWP pozostał zły). *Ocena stanu JCWP rzecznych 2015* nie określa obecnego stanu JCWP *Golec*, a jedynie potencjał ekologiczny (dobry). Jedyne oddziaływanie odkrywki Gubin (umiarkowana utrata wody do czwartorzędowego leja depresji) będzie średnio intensywne, ale może wyrzucić na tyle znaczny negatywny wpływ na JCWP *Golec*, że obniży relatywnie wysoką klasę elementów biologicznych (II) potencjału ekologicznego, co zrodzi nie przewidziane w *PGW Odry 2016* zagrożenie osiągnięcia celu środowiskowego.

m) *PGW Odry 2016* i *Ocena stanu JCWP rzecznych 2015* podają sprzeczne informacje co do obecnego stanu JCWP *Nysa Łużycka od Lubszy do Odry* (zły versus dobry) i jego zmiany w porównaniu z *PGW Odry 2011* (zły → zły versus zły → dobry), natomiast *PGW Odry 2016* w porównaniu z *PGW Odry 2011* wskazuje na stały brak ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (osiągnięcie stanu dobrego niezagrożone); według *PGW Odry 2016* cel środowiskowy z 2011 r. nie został jednak wbrew założeniu osiągnięty (stan JCWP pozostał zły). Z *Oceny stanu JCWP rzecznych 2015* wynika zaś, że stan ekologiczny i stan chemiczny JCWP *Nysa Łużycka od Lubszy do Odry* są jakoby dobre. Ponieważ oba oddziaływania odkrywki Gubin (pośredni dopływ ścieków z odkrywki, pośredni dopływ ścieków z elektrowni) będą z racji dużej odległości od źródła zanieczyszczeń mało intensywne, zapewne wywrą na tyle nieznaczny negatywny wpływ na stan ekologiczny i stan chemiczny JCWP *Nysa Łużycka od Lubszy do Odry*, że nie obniżą relatywnie wysokiej klasy elementów biologicznych (II) i fizykochemicznych (II/II), ani nie pogorszą stanu chemicznego, co nie zrodzi zagrożenia osiągnięcia celu środowiskowego.

n) *PGW Odry 2016* i *Ocena stanu JCWP rzecznych 2015* podają zgodne informacje co do obecnego złego stanu JCWP *Odra od Nysy Łużyckiej do Warty* i braku jego zmiany w porównaniu z *PGW Odry 2011* (zły → zły), natomiast *PGW Odry 2016* w porównaniu z *PGW Odry 2011* wskazuje na stałe ryzyko nieosiągnięcia celu środowiskowego (osiągnięcie stanu dobrego zagrożone); według *PGW Odry 2016* cel środowiskowy z 2011 r. faktycznie nie został zgodnie z założeniem osiągnięty (stan pozostał zły). Z *Oceny stanu JCWP rzecznych 2015* wynika zaś, że główną przyczyną złego stanu JCWP *Odra od Nysy Łużyckiej do Warty* jest relatywnie niska klasa elementów biologicznych (III) potencjału ekologicznego. Ponieważ oba oddziaływania odkrywki Gubin (pośredni dopływ ścieków z odkrywki, pośredni dopływ ścieków z elektrowni) będą z racji dużej odległości od źródła zanieczyszczeń mało intensywne, zapewne wywrą na tyle nieznaczny negatywny wpływ na potencjał ekologiczny i stan chemiczny JCWP *Odra od Nysy Łużyckiej do Warty*, że nie obniżą dodatkowo relatywnie niskiej klasy elementów biologicznych, ani tym bardziej relatywnie wysokiej klasy elementów fizykochemicznych (II/II), jak również nie pogorszą dobrego stanu chemicznego, co nie zrodzi dodatkowego, poza przewidzianym w *PGW Odry 2016*, zagrożenia osiągnięcia celu środowiskowego.

Z analizy powyższej wynika, że realizacja przedsięwzięcia, tj. budowa i eksploatacja odkrywki Gubin wraz z elektrownią Gubin:

A) zrodzi zagrożenie osiągnięcia celu środowiskowego dla 6 JCWP, dla których obecnie ten cel nie jest zagrożony: JCWP *Werdawa z jez. Brodzkim*, JCWP *Ładzica*, JCWP *Ilna*, JCWP *Pstrąg*, JCWP *Tymnica*, JCWP *Golec*;

B) zrodzi dodatkowe zagrożenie osiągnięcia celu środowiskowego dla 5 JCWP, dla których już obecnie ten cel jest zagrożony: JCWP *Nysa Łużycka od Chwaliszówki do Lubszy*, JCWP *Lubsza od Pstrąga do Nysy Łużyckiej*, JCWP *Lubsza od Uklejnej do Pstrąga*, JCWP *Jezioro Brody*, JCWP *Dopływ spod Koperna*;

C) nie zrodzi zagrożenia lub dodatkowego zagrożenia celu środowiskowego dla 3 JCWP: JCWP *Welnica*, JCWP *Nysa Łużycka od Lubszy do Odry*, JCWP *Odra od Nysy Łużyckiej do Warty*.

W przypadku JCWP *Werdawa z jez. Brodzkim* i JCWP *Dopływ spod Koperna* nieosiągnięcie celu środowiskowego jest praktycznie pewne ze względu na skalę zmian hydrograficzno-hydromorfologicznych, związanych z przełożeniem dolnego odcinka Werdawy i likwidacją górnego odcinka Dopływu spod Koperna.

Biorąc pod uwagę powyższe, należy się zgodzić z autorami *Prognozy PZPWL*, że budowa i eksploatacja odkrywki Gubin (wraz z elektrownią Gubin) spowodowałyby niezrealizowanie celów środowiskowych dla 11 JCWP z grup A i B, tj. *Nysa Łużycka od Chwaliszówki do Lubszy*, *Lubsza od Pstrąga do Nysy Łużyckiej*, *Lubsza od Uklejnej do Pstrąga*, *Werdawa z jez. Brodzkim*, *Jezioro Brodzkie*, *Dopływ spod Koperna*, *Ładzica*, *Ilna*, *Pstrąg*, *Tymnica* i *Golec*, co wymagałoby zastosowania odpowiednich odstępstw. Z tego właśnie powodu powyższe JCWP (i dodatkowo *Welnica*) zostały wymienione w Załączniku 9 *Zadania inwestycyjne proponowane do zastosowania odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych do Prognozy PGW Odry 2016* (zadanie A_547_O *Budowa kopalni odkrywkowej złoża węgla brunatnego "Gubin"*).

W *PGW Odry 2016* jednak rzeczony zadanie inwestycyjne się ostatecznie nie znalazło – na dziś nie ma więc prawnej możliwości zastosowania dla powyższych 11 JCWP odstępstw od realizacji właściwych dla nich celów środowiskowych.

Dr hab. Leszek Pazderski